

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Славка Димова Димитрова-Симеонова

доцент в Центъра по юридически науки на Бургаския свободен университет

относно дисертационния труд на тема „Водите в Република България и тяхната наказателноправна защита” от Даниела Димитрова Атанасова за присъждане на образователната и научна степен „доктор” в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, Наказателно право

Със заповед № 2332 от 18.10.2022 г. на Ректора на Югозападния университет „Неофит Рилски“ съм определена за член на научното жури за присъждане на образователната и научна степен „доктор” в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, Наказателно право.

I.Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Кандидат за придобиване на образователната и научна степен „доктор” е Даниела Димитрова Атанасова. Даниела Атанасова е завършила специалност Право през 2005 г. в Югозападния университет „Неофит Рилски” гр. Благоевград, а в периода 2009-2010 г. Е придобила магистърска степен по Международни отношения, Право на европейския съюз в Софийски университет „Св. Климент Охридски“. От 2008 до 2017 г. е адвокат на свободна практика, а след 2017 г е старши юрисконсулт на Басейнова дирекция Западнобеломорски район и понастоящем юрисконсулт в Агенция „Пътна инфраструктура“, Национално толо управление.

Зачислена е като редовен докторант в катедра „Публичноправни науки и публичен мениджмънт” към Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски”, гр. Благоевград със Заповед № 1427/02.07.2018 г. и отчислена с право на защита със Заповед № 1304/13.07.2022 г.

След успешно изпълнение на дейностите от индивидуалния план, покриване на критериите и показателите за отчитане на готовността за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ и предварително обсъждане на представения дисертационен труд по съответния административен ред на катедрено заседание, е даден ход на публичната защита.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция.

Представената дисертация на тема „Водите в Република България и тяхната наказателноправна защита“ се състои от 225 страници и 405 бележки под линия. Използвани са 111 заглавия, от които 94 на кирилица и 17 на латиница.

Дисертационният труд се състои от увод, три глави, заключение и едно приложение - Решение за предоставяне на обществена информация по ЗДОИ № 1364/14.06.2022 г. на Върховна касационна прокуратура и информация относно образувани досъдебни производства, внесени в съда прокурорски актове и лицата по тях, осъдени и санкционирани лица и оправдани лица за екологични престъпления в периода 2018-2021 г.

Във **въведението** докторантката пояснява най-напред актуалността на изследването, посочени са обектът, предметът и целите на изследването, очертани са задачите, произтичащи от поставената цел.

Изложението по **първата глава** очертава общата характеристика на водите като природен ресурс и обект на правна защита. Извършена е съпоставката им с възобновяемите пресни водни ресурси в другите държави от ЕС. В параграф 2, посредством официални статистически данни, е обобщено и анализирано количественото и качествено състояние на повърхностните и подземните води в България.

С оглед предмета на изследването, в §3 е отделено специално внимание на историческото развитие на правната уредба по опазване на водите в България и обща характеристика на действащото законодателство. Най-напред са очертани най-важните нормативни актове, които имат отношение в опазването на водите в България. Проследено е развитието и на: групите води обект на правна защита; мерките за опазването им; криминализираните деяния; конституционните разпоредби за водите. По-нататък са обобщени особеностите на екологичното право, като правен отрасъл, неговият предмет, деление и принципи. Анализирани са основните нормативни актове и същевременно са очертани са някои слабости на нормативната уредба, произтичащи от обема и фрагментираността ѝ. Разгледани са основни директиви на Европейския съюз, намерили отражение в българското законодателство и са очертани някои слабости.

Глава втора е посветена на общата характеристика на наказателноправните норми, осигуряващи защита на водите, с оглед на мястото им в системата от норми в НК и описателно-бланкетният им характер.

Най-напред в §1, т.1 са обобщени съставите от НК, предмет на дисертационния труд. Докторантката обръща внимание, че въпреки немалкия брой състави на престъпления против водите, липсва престъпен състав, осигуряващ пряка защита на водите от разхищаване и е направила предложение за законодателна промяна в тази насока. Очертани са някои предложения относно криминализирането на незаконосъобразното водоземане и възможното им дублиране с административнонаказателни норми. Докторантката акцентира върху становището, че е необходимо водите да бъдат опазвани и от незаконосъобразното им управление и дава конкретни предложения в тази насока. По нататък, в §1, т.2 са изведени основните проблеми, свързани с приложението на анализирани престъпни състави и е направено предложение de lege ferenda. В §1, т. 3 са изведени някои проблеми,

произтичащи от допълването на бланкетните състави, чрез норми на секторното законодателство.

В §2 е направена обща характеристика на престъпните състави, а в §3 са анализирани видовете наказания. По-нататък са разгледани наказанията и административните санкции в законодателството по опазване и управление на водите. В точка първа са изведени някои проблеми, произтичащи от дублирането на двата вида отговорност – наказателна и административнонаказателна, свързани с липсата на ясни критерии за разграничаването ѝ. Във втората точка на базата на официални данни, предоставени от ВКП по реда на ЗДОИ и публично достъпни доклади на МОСВ, е извършена съпоставка на регистрираните и наказани престъпни посегателства спрямо санкционираните административни нарушения по ЗВ и ЗООС от РИСОВ, и БД. Направени са обосновани изводи за недостатъчна ефективност на наказателноправната защита, осигурявана чрез анализирания състав от НК. На базата на анализа в Глава втора е направено предложение за систематизирането на екологичните престъпления в самостоятелна глава.

В Глава трета в пет последователни точки в §1 са детайлно разгледани съставите, гарантиращи наказателноправната защита на водите от замърсяване - чл.352, ал.2 от НК; чл.353 от НК; чл. 353, ал.2 от НК; чл. 349, ал.1 от НК; чл. 239, ал.2 от НК. Анализът обхваща развитието на разпоредбите, изясняване съдържанието на препращащите към секторното законодателство диспозиции, съдебната практика и проведеното изследване за образуваните досъдебни производства по съответния състав. е направен задълбочен критичен анализ и по отношение на почти всички разпоредби са изведени слабости, свързани с приложението им и са направени предложения *de lege ferenda*.

Изложението по третата глава продължава с § 2. Наказателноправна защита на водите от разхищаване, в който са анализирани поотделно съставите, в резултат на чиито деяния може да бъде засегнато количественото състояние на водите - чл. 353а от НК; чл.353ж от НК; чл.353з от НК; чл.216а от НК; чл.234в от НК. В §3 са анализирани престъпни състави, чрез които е възможно да бъдат засегнати водите, в качеството им на компонент на околната среда заедно с други нейни компоненти. Най-накрая, от очертаните в трета глава проблеми, докторантката обоснова извод за недостатъчна ефективност на наказателноправната защита на водите и необходимост от усъвършенстването на престъпните състави.

В заключението на дисертационния труд докторантката обобщава достигнатите изводи в хода на изследването, обосновава тезата за неефективност на наказателноправната защита на водите в България и систематизира своите предложения *de lege ferenda* направени в трите глави от дисертационния труд.

Работата на докторанта създава общо положително впечатление. За качеството на работата допринася и анализът на проблемите и предлагането на решения по тях, основани на анализ на редица закони – ЗОСВ, ЗВ и др. Дисертацията се отличава с конкретни **приносни моменти**:

- Трудът е подробно, пълно и всеобхватно научно изследване посветено на този проблем;

- Анализирани са голям брой нормативни актове и е систематизирана нормативната уредба;
- Очертани са някои предложения относно криминализирането на незаконосъобразното водоземане и възможното им дублиране с административнонаказателни норми;
- Разгледан е въпросът за възможни колизии между престъпления и нарушения по ЗВ и ЗООС;
- Формулирани са критерии за определяне степента на обществена опасност с оглед разграничаване на наказателната от административнонаказателната отговорност;
- Изведени са недостатъците в анализираниите престъпни състави, аргументирана е необходимостта от законови промени и са предложени възможности за усъвършенстване на разпоредбите.

Трудът се характеризира със задълбочени анализи и оценки на разработвания проблем, което го прави значим не само за наказателноправната наука, но и за всички институции, които работят и прилагат националните и териториални изисквания по отношение опазване на околната среда и водите.

Анализът на научната продукция на автора, както и стилът на разработката, водят до извода, че всички горепосочени приноси са лично негово дело. Резултатите от научното изследване са отразени в три публикации. Те осигуряват нужната публичност на тези резултати, както и на научните приноси на докторанта.

III. Критични бележки

Като първо самостоятелно научно изследване разбира се могат да бъдат посочени някои недостатъци и допълнителни бележки, които по никакъв начин не омаловажават достойнствата на труда, но които докторантката следва да вземе предвид при неговото отпечатване и да акцентира и допълнителни предложенията de lege ferenda във връзка с посочените проблеми на действащото законодателство.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Считам, че представеният труд покрива изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Вътрешните правила за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Н. Рилски” относно присъждане на ОНС „Доктор”.

Ето защо давам на дисертационния труд на докторант Даниела Димитрова Атанасова положителна оценка и считам, че тя следва да получи образователната и научната степен ДОКТОР по професионално направление 3.6 Право (Наказателно право).

гр. Бургас

9 ноември 2022 г.

/доц. д-р Славка Димитрова

OPINION

by Associate professor Slavka Dimova Dimitrova-Simeonova

Center for Legal Studies

Burgas Free University

Regarding: PhD Thesis “Waters in Republic of Bulgaria and criminal protection” by Daniela Dimitrova Atanasova for obtaining PhD in field 3. Social, economic and legal studies, 3.6. Law (Criminal Law).

Appointed as a member of the scientific jury with order No.2332/18.10.2022 of the Rector of the Southwest University "Neofit Rilski".

I. General presentation of the submitted materials.

Candidate for obtaining the PhD degree is Daniela Dimitrova Atanasova. Daniela Atanasova graduated in Law in 2005 from the Southwest University "Neofit Rilski", Blagoevgrad. Between 2009-2010 she obtained a master's degree in International Relations and Law of the European Union at Sofia University "St. Kliment Ohridski". From 2008 to 2017, she was a freelance lawyer, and after 2017 a senior legal adviser of the Western White Sea Regional Basin Directorate and currently she is a legal adviser at the Road Infrastructure Agency, National Toll Administration. She was enrolled as a full-time doctoral student in the Department of "Public Law Sciences and Public Management" at the Faculty of Law and History of the Southwestern University "Neofit Rilski", Blagoevgrad.

II. Summary data on the PhD candidate's scientific output and activity

The PhD thesis "Waters in the Republic of Bulgaria and their criminal defense" consists of 225 pages and 405 footnotes and 111 titles, 94 of them in Cyrillic and 17 in Latin.

The thesis is divided into five sections: introduction, three chapters, conclusion and appendix - Decision to grant access to public information under Public information act (ZDOI) No. 1364/14.06.2022 of the Supreme Cassation Prosecutor's Office and information about initiated pre-trial proceedings, acts of the prosecutor submitted to

the court and convicted and acquitted agents for environmental crimes in between 2018-2021.

In the introduction, the PhD student explains the relevance of the research, the object and the goals and outlines the tasks of the research.

The first chapter outlines the general characteristics of water as a natural resource and object of legal protection. The author makes comparison with the renewable freshwater resources in other EU countries. In paragraph 2, by means of official statistical data, is analyzed the quantitative and qualitative state of surface and underground waters in Bulgaria.

In §3, the PhD student draws special attention to the historical development of the legal framework for water protection in Bulgaria and general characteristics of the current legislation. First are outlined the most important legal acts that are relevant to the protection of waters in Bulgaria. Further, the PhD student reveals the basic principles of environmental law and analyzes the most important legal acts and the directives of the EU.

Chapter 2 is devoted to the general characteristic of the criminal regulation of the water resources. First, in §1, PhD student alarms that there is no criminal offense providing direct protection of water waste and has made a proposal for legislative change regarding the criminalization of illegal water abstraction. Possible duplication with administrative sanctions is outlined. Further on, in §1, item 2, are presented the main problems related to the application of the criminal regulation and makes suggestions *de lege ferenda*.

In §2, reveals the general characteristics of the crimes, and in §3, the types of punishments imposed. Further the PhD student provides description of the punishments and administrative sanctions in the water protection and management legislation. On the basis of official data she makes a comparison between the registered and punished criminal acts against the sanctioned administrative violations under Water act and the Act and makes conclusions that criminal regulation is not effective and suggests to systematize the environmental crimes in a separate chapter in Criminal code.

Chapter three examines in detail the criminal protection of waters from pollution - Art. 352, of the Criminal Code; Art. 353 of the Criminal Code; Art. 353, paragraph 2 of the Criminal Code; Art. 349, paragraph 1 of the Criminal Code; Art. 239,

paragraph 2 of the Criminal Code. The analysis covers the development of the provisions, clarification of the sectoral legislation and the practice of the courts.

The third chapter continues with § 2, in which are analyzed Art. 353a; 353ж; Art. 353з; 216a; Art. 234B of the Criminal Code. In §3, from the problems outlined in the third chapter, the PhD student concludes that the protection of waters provided by the criminal code is insufficient and needs improvement. In the conclusion of the PhD thesis, the author summarizes the conclusions reached in the course of the research and systematizes proposals de lege ferenda made in the three chapters of the dissertation.

The work of the PhD student gives an overall positive impression. The analysis of the problems is based on a various legislative acts and preparatory works and contributes to the quality of the PhD thesis. The main contributing points of the PhD thesis are as follows:

- The work of the PhD student is a detailed and complete scientific study devoted to this problem;
- Various normative acts have been analyzed and the regulatory framework has been systematized;
- The PhD student outlined proposals regarding the criminalization of illegal water abstraction and their possible collision with administrative sanctions;
- The problem of possible collisions between crimes and violations under the Criminal Code and the Environmental Protection Act was considered;
- The PhD student formulated criteria for determining the public danger of the act and delimitate criminal from administrative criminal liability.
- Analysis of the gaps in the criminal regulation and argumentation of the need for amendments in the related legal acts is provided.

The PhD thesis contributes to the criminal law doctrine, but also for institutions that implement national and territorial legislation regarding environmental and water protection.

The analysis of the candidate's scientific output and activity lead to the conclusion that all the above-mentioned contributions are his personal work. The results of the scientific research are reflected in six publications. They ensure the necessary publicity of these results, as well as of the doctoral student's scientific contributions.

III. Notes and Recommendations

The PhD student might consider some additional notes regarding de lege ferenda that could be base for preparatory works and will contribute to the improvement of the PhD thesis if published.

IV. CONCLUSION

After getting acquainted with the materials and scientific works presented, analyzing the scientific and applied contributions, I find that the PhD thesis meets the requirements of the Law for Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria and **I give my positive assessment and recommend the Daniela Dimitrova Atanasova to obtain PhD (Doctor of Philosophy) in field 3. Social, economic and legal studies, 3.6. Law (Criminal Law).**

Burgas

9November, 2022

Ass. prof. Slavka Dimitrova